

ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

© 2015 ВОЗНЯК Г. В.

УДК 336.15

Возняк Г. В.

Переваги та ризики бюджетної децентралізації: теоретико-методологічні аспекти

У статті з'ясовано сутність «бюджетної децентралізації» та запропоновано авторське бачення даного поняття. Систематизовано переваги та ризики від упровадження бюджетної децентралізації на регіональному рівні. Наведено їхню характеристику з позиції макроекономічного регулювання соціально-економічних процесів. В результаті дослідження запропоновано: реформу місцевого самоврядування та територіальної організації влади в частині розширення повноважень органів місцевого самоврядування щодо формування та використання бюджетних ресурсів проводити з урахуванням переваг / недоліків бюджетної децентралізації, з визначенням необхідного та достатнього рівня її впровадження, а також ступеня готовності центральної влади та суспільства до таких змін.

Ключові слова: бюджетна децентралізація, органи місцевого самоврядування, бюджетні ресурси, регіональний розвиток

Рис.: 1. **Бібл.:** 23.

Возняк Галина Василівна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, докторант, Інститут регіональних досліджень НАН України (вул. Козельницька, 4, Львів, 79026, Україна)

Email: gvoznyak@gmail.com

УДК 336.15

UDC 336.15

Возняк Г. В. Преимущества и риски бюджетной децентрализации: теоретико-методологические аспекты

Voznyak H. V. The Benefits and Risks of the Budget Decentralization: Theoretical and Methodological Aspects

В статье выяснена сущность «бюджетной децентрализации» и предложено авторское видение данного понятия. Систематизированы преимущества и риски от внедрения бюджетной децентрализации на региональном уровне. Приведена их характеристика с позиции макроекономического регулирования социально-экономических процессов. В результате исследования предложено: реформу местного самоуправления и территориальной организации власти в части расширения полномочий органов местного самоуправления по формированию и использованию бюджетных ресурсов проводить с учетом преимуществ / недостатков бюджетной децентрализации, с определением необходимого и достаточного уровня ее внедрения, а также степени готовности центральной власти и общества к таким изменениям.

Ключевые слова: бюджетная децентрализация, органы местного самоуправления, бюджетные средства, региональное развитие

Рис.: 1. **Библ.:** 23.

Возняк Галина Васильевна – кандидат экономических наук, старший научный сотрудник, докторант, Институт региональных исследований НАН Украины (ул. Козельницкая, 4, Львов, 79026, Украина)

Email: gvoznyak@gmail.com

The paper clarifies the essence of the “budget decentralization” and suggests the author’s vision of the concept. The benefits and risks of the implementation of budget decentralization at the regional level have been systematized. Their characteristics from the position of macroeconomic regulation of socio-economic processes have been presented. In the result of the research it has been proposed that the reform of local self-government and territorial organization of administration in terms of accretion of the power of local self-government bodies on the formation and use of budgetary resources should be carried out taking into account the advantages/disadvantages of the budget decentralization, the determination of necessary and sufficient level of its implementation as well as the degree of readiness of the central government and society to such changes.

Keywords: budget decentralization, local self-government bodies, budgetary resources, regional development

Pic.: 1. **Bibl.:** 23.

Voznyak Halyna V. – Candidate of Sciences (Economics), Senior Research Fellow, Candidate on Doctor Degree, Institute of Regional Researches NAS of Ukraine (vul. Kozelnytska, 4, Lviv, 79026, Ukraine)

Email: gvoznyak@gmail.com

В умовах реформування суспільних фінансів, місцевого самоврядування та територіальної організації влади, які переживає Україна, питання бюджетної децентралізації набувають особливої ваги в силу того, що вона, за своїм змістом, покликана забезпечити перерозподіл дохідних джерел, повноважень між ріннями влади та забезпечити максимальне фінансове забезпечення як соціальних стандартів, так і проектів розвитку підвідомчих територій.

З іншої сторони, практична затребуваність дослідження даної проблематики обумовлена низькою результативністю використання бюджетних коштів, які є бар'єром ефективного управління бюджетними видатками на регіональному та

місцевому рівні. Тому, вплив бюджетної децентралізації на соціально-економічні процеси в регіонах, його ступінь, причини активізації, моделі бюджетної децентралізації, і що не менш важливо, умови та готовність суспільства до її реалізації – це невеликий перелік питань, які, в умовах існуючих суспільно-політичних викликів та процесів, що відбуваються в сфері державних фінансів в Україні, потребують додаткового дослідження та обговорення.

Тематиці досліджень бюджетної децентралізації, її сутності, призначення та механізмів реалізації присвячена значна кількість робіт як вітчизняних, так і зарубіжних вчених: І. Луніної [5]; І. Ускова [17]; В. Христенко [2]; А. Інгудіна [4];

В. Оутса [9]; Д. Кінга [12] та ін. В переважній більшості тематика досліджень зорієнтована на окремих напрямках бюджетної децентралізації: знаходження механізму балансування місцевих бюджетів, розгляд моделей бюджетного федералізму, вибір ефективних моделей бюджетного укладу в федеративних країнах, аналіз інструментів бюджетної децентралізації тощо.

Водночас, систематизація наукового доробку з досліджуваної проблематики має незавершений характер та свідчить про те, що формування ефективних механізмів фінансового забезпечення видаткових повноважень регіональних органів влади передбачає оптимізацію принципів централізації та децентралізації, позаяк недостатня теоретична розробленість низки положень бюджетного устрою є вагомим чинником дестабілізації розвитку.

Метою статті є розкриття сутності бюджетної децентралізації та систематизація її переваг і ризиків у процесі розширення повноважень місцевих органів влади щодо прийняття управлінських рішень по формуванню та використанню бюджетних ресурсів.

Концепція бюджетної децентралізації посідає ключове місце в теорії суспільних фінансів та вважається важливою складовою бюджетної політики. Водночас, в науковій літературі існує думка, що бюджетна децентралізація є одним із механізмів бюджетного федералізму, а за певних умов і необхідною умовою його реалізації. Не вдаючись в дискусію, зазначимо, що багато дослідників, детермінуючи «бюджетний федералізм» як форму бюджетного устрою країни, опиралися на інструментарій бюджетної децентралізації для обґрунтування глибини розмежування владних повноважень за рівнями бюджетної системи з метою досягнення стійкого розвитку та забезпечення для населення доступних якісних суспільних послуг.

У вітчизняній фінансовій науці панує дуалізм думок щодо можливості застосування в «чистому вигляді» принципів побудови бюджетної системи на засадах бюджетного федералізму. Так, одні вчені стверджують про неможливість його застосування для унітарних держав, інші – визнають універсальність концепції бюджетного федералізму та вважають її базовою методологією формування ефективної бюджетної політики на місцевому рівні. Тим не менше, на думку автора, реалізація бюджетної політики регіонального розвитку на платформі бюджетного федералізму, напрялена на регулювання його соціально-економічного розвитку, підвищення фінансової автономності функціонування органів місцевого самоврядування, збалансування місцевих бюджетів, нарощення власної дохідної бази, розвитку ринку муніципальних запозичень тощо.

Термін «децентралізація» багатозначний, в класичному розумінні означає послаблення централізації; така система управління, за якої частина функцій центральної влади переходить до місцевих органів самоуправління; розширення прав низових органів управління [1]. Науці відомі різні концепції децентралізації: економічна, політична, адміністративна, географічна, фіскальна (бюджетна) тощо. Оскільки проблематика нашого дослідження лежить в площині визначення ступеня впливу бюджетної децентралізації на економічний ріст, а відтак і розвиток регіонів, то видається за доцільне зупинитися на розкритті економічної сутності бюджетної децентралізації.

Проведене дослідження дозволило встановити, що трактування даного терміну в широкому її розумінні зводиться до розподілу відповідальності між органами влади різних рівнів у процесі управління бюджетними коштами. У вузькому розумінні бюджетна децентралізація передбачає певну ступінь автономності місцевих органів влади, яка дозволяє їм приймати виважені рішення в бюджетно-податковій сфері. Надалі, під бюджетною децентралізацією автор розуміє систему відносин, що виникають між різними рівнями влади в процесі розподілу повноважень щодо прийняття управлінських рішень по формуванню та використанню бюджетних ресурсів. Важливо наголосити, по-перше, що бюджетна децентралізація і дерегулювання не є синонімами і не є самоціллю. Основне її призначення – максимально ефективно реалізувати функції держави, шляхом вдосконалення міжбюджетних відносин, а також контролю за бюджетним процесом. По-друге, бюджетна децентралізація не заперечує централізацію, якщо система «центр-регіони» побудована розумним чином з чітким розподілом зон впливу та компетенцій.

Зважаючи на те, що специфіка розвитку регіонів є неоднорідною, доцільність впровадження бюджетної децентралізації обумовлюється підвищенням ефективності функціонування бюджетної системи держави через організацію та надання суспільних послуг таким чином, щоб вони максимально відповідали вподобанням населення. В цьому плані бюджетна децентралізація має свої переваги перед централізацією (рис. 1). Так, у фінансовій літературі питання бюджетної децентралізації та переваги в її користь, дослідники розглядають виходячи з двох позицій: 1) співставляючи переваги централізованого і децентралізованого способу надання суспільних благ [2; 3] та 2) в контексті обґрунтування самостійності органів місцевого самоврядування [4; 5].

Домінуючою перевагою бюджетної децентралізації є можливість збільшення алокативної ефективності наданих суспільних послуг [6; 7]. Мова йде про те, що органи місцевого самоврядування на місцях можуть підвищити благополуччя населення за рахунок задоволення їх індивідуальних вподобань. При цьому суспільні послуги можуть надаватися таким чином, щоб вони максимально відповідали інтересам населення і при цьому були якісними, а витрати на їх продування – мінімальним.

Іншим аргументом в користь бюджетної децентралізації є її здатність стимулювати горизонтальну і вертикальну бюджетну конкуренцію, а це, в свою чергу, сприятиме мінімізації суспільного сектора та покращенню якості наданих послуг [8; 9].

За економічним змістом бюджетна децентралізація покликана підвищувати ефективність функціонування бюджетної системи. Передача повноважень на місця та самостійність у прийнятті рішень при формуванні доходів та використанні бюджетних коштів – це теж прерогатива бюджетної децентралізації. Територіальна наближеність влади до населення спонукає до посилення громадянської активності та підзвітності громаді, а обізнаність з проблемами сприяє ефективнішому їх задоволенню, аніж у централізованому випадку [18].

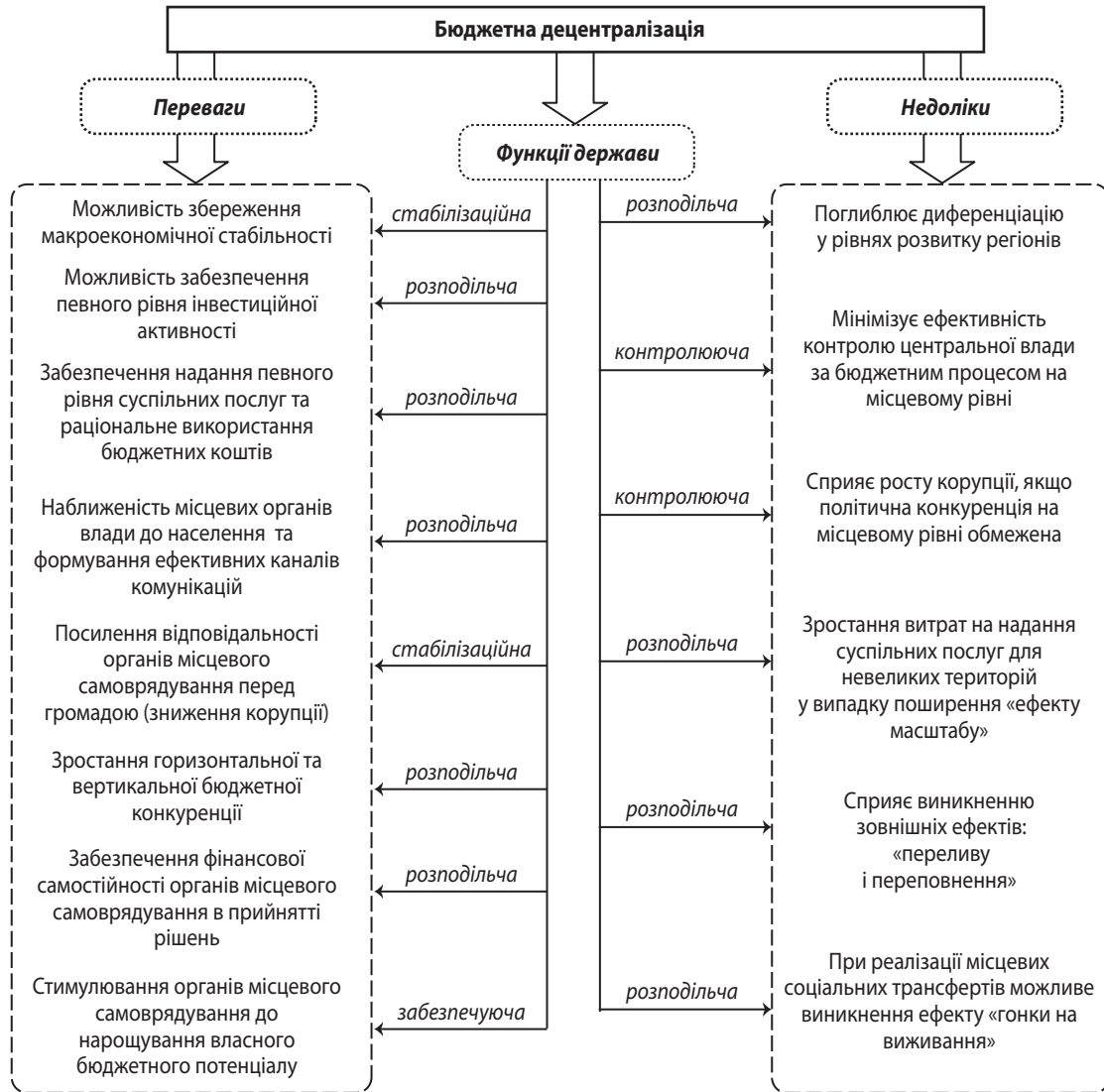

Рис. 1. Переваги / недоліки бюджетної децентралізації

Примітка: складено автором з використанням [10 – 17]

На думку А. Шаха, переваги бюджетної децентралізації в тому, що органи місцевого самоврядування поставлені в «жорсткі бюджетні рамки». На відміну від федеральних, не мають можливості розміщувати свої облігації в центральному банку. Ця обставина спонукає регіональну владу до оптимізації дохідних джерел та удосконалення податкового адміністрування [19]. Раціональний підхід до витрачання бюджетних коштів призводить до мінімізації бюджетного дефіциту.

Вдало проведена бюджетна децентралізація сприяє нарощенню фінансового потенціалу території, активізації інвестиційної діяльності, стимулюванню підприємницької активності, що в підсумку зміцнює економічний потенціал та забезпечує «грунт» для росту і розвитку. Чи не найважливішим аспектом бюджетної децентралізації є право місцевої влади визначати форми надання суспільної послуги.

Попри очевидні переваги бюджетної децентралізації існують чималі ризики. Одним серед таких є домінування локальних інтересів над регіональними чи навіть загально-

національними. За оцінками експертів, надмірна децентралізація бюджетної системи ускладнює реалізацію державою такої функції як стабілізація та перерозподіл доходів [20]. За умов фінансово-економічної нестабільності (кризи), цілі державної і регіональної (а тим паче місцевої) влади в питанні реалізації бюджетної політики, можуть мати різні пріоритети, а це означає, що політика вирівнювання бюджетної забезпеченості є неефективною, як наслідок – посилення диференціації регіонального розвитку.

Зазначимо, що стверджувати однозначно про те, що бюджетна децентралізація перешкоджає конвергенції регіонів, не зовсім то і коректно. Справа в тому, що передача видаткових повноважень регіонам та право самостійного встановлення місцевих податків, вигідна, на самперед, регіонам з високим рівнем доходів, а це означає, що можливості надавати суспільні послуги в «багатих регіонів» і надалі будуть вищі, аніж у «бідних регіонів», тобто економічно потужні регіони і далі стають сильнішими. Інакше кажучи, бюджетна децентралізація не є необхідною і достатньою умовою диференціації регіонального розвитку.

В залежності від методів реалізації реформ міжбюджетних відносин можливий неоднозначний ефект бюджетної децентралізації: однаковий рівень децентралізації по видатках у двох країнах із однаковими рівнями економічного розвитку може супроводжуватися різними рівнями децентралізації за доходами, продукуючи при цьому різні стимули для регіональних та місцевих органів влади [21].

Вагомим ризиком неефективної бюджетної децентралізації може бути виникнення дисонансу між перерозподілом доходів та встановленням макроекономічної стабільності. Впровадження бюджетної децентралізації в більшості випадків, супроводжується складним прийняттям управлінських рішень: яким загальнонаціональним цілям надати пріоритетного значення – досягненню економічної ефективності, соціальної справедливості чи макроекономічної стабільності? Взаємоузгодження цих протиріч, що супроводжують бюджетну децентралізацію, в економічній літературі отримало назву «дилема трикутника» [22].

Співвідношення локальних (місцевих) ефектів від надання суспільних послуг та ефективності їх створення – інший потенційний «камінь спотикання» при реалізації бюджетної децентралізації. Йдеться про так звані ризики, обумовлені «ефектом масштабу»: скорочення витрат на одиницю наданої послуги при збільшенні обсягів наданих послуг (вартість послуги зменшується при збільшенні бажаних її отримати). Цей аргумент експерти часто використовують при обґрунтуванні доцільності об'єднання адміністративно-територіальних одиниць. Аналізуючи ризики бюджетної децентралізації в цьому у ключі необхідно чітко розуміти: яким повинен бути мінімальний розмір адміністративно-територіальної одиниці щоб співвідношення ціна/якість суспільної послуги було оптимальним, а соціально-економічний ефект – максимальним.

Особливої уваги заслуговує випадок посилення бюджетної децентралізації, який може супроводжуватися «зовнішніми» ефектами¹ – «переливу і переповнення». Суть даного явища зводиться до того, що якщо за надану суспільну послугу неможна отримати належну плату, то її надаватимуть не в повному обсязі, як наслідок – нераціональне використання коштів (виникає дисбаланс між тими хто платить і тими хто користується послугою) [23].

Попри низку фінансових ризиків бюджетної децентралізації фахівці виокремлюють ще одну групу ризиків – управлінські. Часто такі ризики пов'язують із низькою кваліфікацією управлінського апарату органів місцевого самоврядування, домінуванням особистих інтересів над суспільними, невідповідністю формування місцевих бюджетів цілям та завданням соціально-економічного розвитку територій, що в підсумку знівелює використання потенціалу бюджетної децентралізації та призведе до зниження ефективності функціонування суспільного сектора.

Отже, розширюючи повноваження органів влади на «місцях» щодо прийняття управлінських рішень по формуванню та використанню бюджетних ресурсів (бюджетна автономія) необхідно чітко розуміти: переваги та ризики від реалізації такої бюджетної політики; визначати необхідний

та достатній рівень її впровадження, адже по суті це йде мова про ефективне управління (розподіл) бюджетними коштами, а поглиблення бюджетної децентралізації здатне спричинити горизонтальну бюджетну конкуренцію між регіонами та в майбутньому викликати горизонтальний бюджетний дисбаланс, ну і що не менш важливо – готовність центральної влади країни та суспільства в цілому до таких змін. Безумовно, для кожної окремої країни (регіону), на певному етапі розвитку реалізація принципів бюджетної децентралізації має свої позитиви та ризики. Оцінюючи переваги/недоліки процесів централізації/децентралізації, чи не найбільшою проблемою є знаходження балансу між цими конкуруючими підходами реалізації бюджетної політики. Видається, що для певного етапу розвитку конкретної території, існує оптимальний набір параметрів, що характеризує нерозривність їх існування.

Підсумовуючи сказане, необхідно ще раз акцентувати на тому, що бюджетна децентралізація є запорукою децентралізації влади, становлення ефективної системи місцевих фінансів, і що найважливіше – інструментом регулювання регіонального розвитку. Саме бюджетна децентралізація передбачає стимулювання регіонів до фінансової автономії, пошуку додаткових власних ресурсів, активізації внутрішнього потенціалу розвитку; дозволяє балансувати потреби та можливості регіонів.

Питання впливу бюджетної децентралізації на економічний ріст, а відтак і розвитку регіонів не є предметом обговорення в класичній теорії бюджетного федералізму. Особливої актуальності дана проблематика набула в період широкомасштабних реформ з децентралізації бюджетної системи як в країнах постсоціалістичного табору, так і в країнах Східної Європи. Емпіричний аналіз взаємозв'язку бюджетної децентралізації та економічного росту по Україні буде предметом подальших розвідок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Словник української мови : в 11 томах. – Т. 2, 1971. – С. 260.
2. Христенко В. В. Межбюджетные отношения в управлении региональными финансами: опыт, проблемы, перспективы / В. В. Христенко. – М. : Дело, 2002. – С. 20 – 21.
3. Родионова В. М. О бюджетной политике и межбюджетных отношениях в субъектах Российской Федерации / В. М. Родионова // Финансы. – 2008. – № 7. – С. 24 – 29.
4. Игудин А. Г. Межбюджетные отношения и реформа местного самоуправления / А. Г. Игудин // Финансы. – 2006. – № 7 – С. 11 – 15.
5. Луніна І. О. Формування місцевих бюджетів в контексті завдань адміністративно-територіальної реформи / І. О. Луніна // Економіка України. – 2006. – № 1. – С. 23 – 31.
6. Thiessen U. (2003). Fiscal Decentralization and Economic Growth in High Income OECD Countries. *Fiscal Studies*, 24, 237 – 74.
7. Martinez-Vazquez J., McNab R. (2003). Fiscal Decentralization and Economic Growth. *World Development*, 31 (9), 1597 – 1616.
8. Davoodi H., Zou H. (1998). Fiscal Decentralization and Economic Growth: A Cross-Country Study. *Journal of Urban Economics*, 43, 244 – 257.

¹ Класичне розуміння «зовнішнього ефекту» (екстерналії) було започатковано А. Пігу в теорії добробуту.

9. Oates W. (1999). An Essay on Fiscal Federalism. *Journal of Economic Literature*, 37 (3), 1120 – 1149.
10. Arzaghi M., Henderson J. Why Countries Are Fiscally Decentralizing? / M. Arzaghi, J. Henderson // *Journal of Public Economics*. – 2005. – No. 89. – P. 1157 – 1199.
11. Besley T., Coate S. Centralized Versus Decentralized Provision of Local Public Goods: a Political Economy Approach / T. Besley, S. Coate // *Journal of Public Economics*. – 2003. – No. 87 (12). – P. 2611 – 2637.
12. King, D. Ma Y. Fiscal Decentralization, Central Bank Independence, and Inflation / D. King, Y. Ma // *Economics Letters*. – 2001. – No. 72 (1). – P. 95 – 98.
13. Oates W. *Fiscal Federalism* / W. Oates. – New York : Harcourt Brace Jovanovich Press, 1972.
14. Qian Y., Roland G. Federalism and the Soft Budget Constraint / Y. Qian, G. Roland // *The American Economic Review*. – 1998. – No. 88 (5). – P. 1143 – 1162.
15. Seabright P. Accountability and Decentralization in Government: an Incomplete Contracts Model / P. Seabright // *European Economic Review*. – 1996. – No. 40 (1). – P. 61 – 89.
16. Decentralization and Governance: Does Decentralization Improve Public Service Delivery? // *World Bank Premnotes*. – 2001. – No. 55. – P. 1 – 4.
17. Усков И. В. Децентрализация как основа становления финансово самостоятельных местных органов власти / И. Усков // *Бизнес Информ*. – 2012. – № 3. – С. 107 – 111.
18. Де Сильва М. Межбюджетные отношения в России: тенденции, противоречия, пути реформирования / М. Де Сильва, О. Мигара, Г. В. Курляндская // *Экономика развития региона: проблемы, поиски, перспективы: ежегодник*. – Волгоград : Изд-во ВолГУ, 2006. – Т. 2, вып. 7. – С. 9 – 20.
19. Shah A. Local budgeting / Anwar Shah. – Washington World Bank, cop. 2007. – 381 p.
20. Prud'homme R. The Dangers of Decentralization / R. Prud'homme // *The World Bank Research Observer*. – 1995. – No. 10 (2). – P. 201 – 220.
21. Da Silva M. et. al. *Intergovernmental Reforms in the Russian Federation*. Washington, D.C.: The World Bank, 2009.
22. Развитие бюджетного федерализма: международный опыт и российская практика / Общ. ред. М. Де Сильвы, Г. Курляндской. – М.: Весь Мир, 2006. – С. 7.
23. Занадворов В. С. Теория экономики города / В. С. Занадворов, И. П. Ильина [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://ecsocman.hse.ru/data/540/645/1219/Glava_2.pdf
- De Silva, M., Migara, O., and Kurliandskaia, G. V. "Mezhbiudzhetye otnosheniia v Rossii: tendentsii, protivorechiia, puti reformirovaniia" [Intergovernmental relations in Russia: tendencies and contradictions, the path of reform]. *Ekonomika razvitiia regiona: problemy, poiski, perspektivy* vol. 2, no. 7 (2006): 9-20.
- Da, Silva M. *Intergovernmental Reforms in the Russian Federation* Washington, D. C. : The World Bank, 2009.
- Igudin, A. G. "Mezhbiudzhetye otnosheniia i reforma mestnogo samoupravleniia" [Inter-budgetary relations and local government reform]. *Finansy*, no. 7 (2006): 11-15.
- Khristenko, V. V. *Mezhbiudzhetye otnosheniia v upravlenii regionalnymi finansami: opyt, problemy, perspektivy* [Intergovernmental relations in the management of regional finance: experience, problems and prospects]. Moscow: Delo, 2002.
- King, D., and Ma, Y. "Fiscal Decentralization, Central Bank Independence, and Inflation" *Economics Letters*, no. 72 (1) (2001): 95-98.
- Lunina, I. O. "Formuvannia mistsevnykh biudzhetyv v konteksti zavdan administratyvno-terytorialnoi reformy" [The formation of local budgets in the context of the tasks of administrative-territorial reform]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 1 (2006): 23-31.
- Martinez-Vazquez, J., and McNab, R. "Fiscal Decentralization and Economic Growth" *World Development*, no. 31 (9) (2003): 1597-1616.
- Oates, W. "An Essay on Fiscal Federalism" *Journal of Economic Literature*, no. 37 (3) (1999): 1120-1149.
- Oates, W. *Fiscal Federalism* New York: Harcourt Brace Jovanovich Press, 1972.
- Prud'homme, R. "The Dangers of Decentralization" *The World Bank Research Observer*, no. 10 (2) (1995): 201-220.
- Qian, Y., and Roland, G. "Federalism and the Soft Budget Constraint" *The American Economic Review*, no. 88 (5) (1998): 1143-1162.
- Rodionova, V. M. "O biudzhetnoy politike i mezhbiudzhetykh otnosheniakh v subektakh Rossiyskoy Federatsii" [On fiscal policy and intergovernmental relations in the Russian Federation]. *Finansy*, no. 7 (2008): 24-29.
- Razvitie biudzhetnogo federalizma: mezhdunarodnyy opyt i rossiyskaia praktika [Fiscal Federalism: international experience and Russian practice]. Moscow: Ves Mir, 2006.
- Slovyk ukrainskoi movy [Ukrainian dictionary], 1971.
- Shah, A. *Local budgeting*: Washington World Bank, 2007.
- Seabright, P. "Accountability and Decentralization in Government: an Incomplete Contracts Model" *European Economic Review*, no. 40 (1) (1996): 61-89.
- Thiessen, U. *Fiscal Decentralization and Economic Growth in High Income OECD Countries*, 2003.
- Uсков, I. V. "Detsentralizatsiia kak osnova stanovleniia finansovo samostoiatelnykh mestnykh organov vlasti" [Decentralization as a basis of formation of financial autonomy of local authorities]. *Biznes Inform*, no. 3 (2012): 107-111.
- Zanadvorov, V. S., and Ilina, I. P. "Teoriia ekonomiki goroda" [Theory of Urban Economics]. http://ecsocman.hse.ru/data/540/645/1219/Glava_2.pdf

REFERENCES

- Arzaghi, M., and Henderson, J. "Why Countries Are Fiscally Decentralizing?" *Journal of Public Economics*, no. 89 (2005): 1157-1199.
- Besley, T., and Coate, S. "Centralized Versus Decentralized Provision of Local Public Goods: a Political Economy Approach" *Journal of Public Economics*, no. 87 (12) (2003): 2611-2637.
- Davoodi, H., and Zou, H. "Fiscal Decentralization and Economic Growth: A Cross-Country Study" *Journal of Urban Economics*, no. 43 (1998): 244-257.
- "Decentralization and Governance: Does Decentralization Improve Public Service Delivery?" *World Bank Premnotes*, no. 55 (2001): 1-4.